

C-119/20. sz. ügy**Előzetes döntéshozatal iránti kérelem****A benyújtás napja:**

2020. február 28.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Augstākā tiesa (Senāts) (Lettország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. február 24.

Felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél:

Līga Šenfelde

Ellenérdekű fél:

Lauku atbalsta dienests

[omissis]

Administratīvo lietu departaments (közigazgatási kollégium)

Latvijas Republikas Senāts (a Lett Köztársaság legfelsőbb bírósága)**HATÁROZAT**

Riga, 2020. február 24.

[omissis] [a bíróság összetétele]

írásbeli eljárásban megvizsgálta a Līga Šenfelde *(a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél kérelmére a bíróság a nevét nem anonimizálja, hanem teljes egészében feltünteti)* által az Administratīvā apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság, Lettország) 2017. szeptember 29-i ítélete ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmet, amely ítélet a Līga Šenfelde azon keresetével indított közigazgatási peres eljárásban született, amelyben ez utóbbi azt kérte, hogy a bíróság a Lauku atbalsta dienests-et (vidékfejlesztési szolgálat, Lettország)a [omissis] „ZS »Purenēs« pārņemšana un attīstība” („Purenēs” mezőgazdasági üzem megvásárlása és fejlesztése) projektet jóváhagyó, számára kedvező közigazgatási határozat meghozatalára kötelezze.

Az alapjogvita tárgya és releváns tényállása

[1] 2015. október 5-én a felperes (az elsőfokú eljárásban felperes és a jelen ügyben felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél; a továbbiakban: a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél) projekt jóváhagyása iránti kérelmet nyújtott be a mezőgazdasági üzemek és vállalkozások fejlesztését célzó intézkedések 6.3 alintézkedése (amelynek címe: „Induló vállalkozások által mezőgazdasági kisüzemek fejlesztését célzó tevékenységekhez nyújtott támogatás”; a továbbiakban: a vállalkozás beindításához nyújtott támogatás) keretében. 2016. január 15-én a Lauku atbalsta dienests (vidékfejlesztési szolgálat) jóváhagyta a projektet.

2016. július 27-én a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél megvásárolta a „Purenes” mezőgazdasági üzemet.

2016. augusztus 23-án a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél benyújtotta „a »Purenes« mezőgazdasági üzem megvásárlása vagy fejlesztése” [omissis] projekt jóváhagyása iránti kérelmet a 6.1 alintézkedés („vállalkozási tevékenység megkezdéséhez nyújtott támogatás fiatal mezőgazdasági termelők számára”; a továbbiakban: a fiatal mezőgazdasági termelők számára nyújtott támogatás) keretében. Az említett időszak alatt a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél folytatta a 6.3 alintézkedés keretében meghatározott tevékenységek végzését.

A Lauku atbalsta dienests (vidékfejlesztési szolgálat) 2017. január 6-i határozatával annak alapján tagadta meg a fiatal mezőgazdasági termelők számára biztosított támogatás nyújtását, hogy 2016. január 15-én jóváhagyták a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél projektjét, amelyhez megkapta a vállalkozás beindításához nyújtott támogatást. A Lauku atbalsta dienests (vidékfejlesztési szolgálat) szerint az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1305/2013 rendelet) előírja, hogy a támogatásban részesülő mezőgazdasági üzemek különböző kategóriákba tartoznak és a támogatások között nem lehet átfedés. Véleménye szerint a Ministru kabineta [eredeti 2. o.] 2015. gada 9. jūnija noteikumu Nr. 292 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākuma »Lauku saimniecību un uzņēmējdarbības attīstība« apakšpasākumā »Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai, attīstot mazās lauku saimniecības«” (a „mezőgazdasági üzemek és vállalkozások fejlesztését” célzó intézkedés keretében az „induló vállalkozások által mezőgazdasági kisüzemek fejlesztését célzó tevékenységekhez nyújtott támogatás” című alintézkedést célzó nemzeti és európai uniós támogatásnyújtási eljárásra vonatkozó rendelkezésekről szóló, 2015. június 9-i 292. sz. minisztertanácsi rendelet; a továbbiakban: 292. sz. rendelet) 1. pontjából és a Ministru kabineta 2015. gada 16. jūnija noteikumu Nr. 323 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākuma »Lauku saimniecību un uzņēmējdarbības attīstība« apakšpasākumā »Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai«” (a „mezőgazdasági üzemek és

vállalkozások fejlesztését” célzó intézkedés keretében a „vállalkozási tevékenység megkezdéséhez nyújtott támogatás fiatal mezőgazdasági termelők számára” című alintézkedést célzó nemzeti és európai uniós támogatásnyújtási eljárásra vonatkozó rendelkezésekről szóló, 2015. június 16-i 323. sz. minisztertanácsi rendelet; a továbbiakban: 323. sz. rendelet) 1. pontjából is ugyanez a megállapítás következik, amely rendelkezések egyszeri kifizetést határoznak meg a fiatal mezőgazdasági termelők számára nyújtott támogatás és a vállalkozás beindításához nyújtott támogatás esetén. A Lauku atbalsta dienests (vidékfejlesztési szolgálat) véleménye szerint egy kérelmező [ugyanazon] intézkedés keretében vagy a vállalkozás beindításához nyújtott támogatásban, vagy a fiatal mezőgazdasági termelők számára nyújtott támogatásban részesülhet.

A Lauku atbalsta dienests (vidékfejlesztési szolgálat) szerint az Európai Bizottság által jóváhagyott vidékfejlesztési program alapján a tagállam jogosult elutasítani valamely mezőgazdasági termelő tekintetében a halmozódás alkalmazását, ha nem tartották tiszteletben az Európai Bizottsággal egyeztetett vidékfejlesztési programban meghatározott halmozódási sorrendet. A hivatkozott szolgálat megállapításaiból az következik, hogy nem lehet először a vállalkozás beindításához nyújtott támogatás kérni, utána pedig a fiatal mezőgazdasági termelők számára nyújtott támogatást igényelni, mivel ez nem felel meg azon feltételnek, hogy első alkalommal hozzanak létre vagy vásároljanak mezőgazdasági üzemet.

[2] Mivel a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél nem értett egyet a határozattal, bírósághoz fordult. Az Administratīvā rajona tiesa (közzeti közigazgatási bíróság, Lettország) és az Administratīvā apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság) elutasították a kérelmeit.

A bíróságok egyetértettek a Lauku atbalsta dienests (vidékfejlesztési szolgálat) véleményével, és azt is megállapították, hogy a projektekben meghatározott célkitűzésekből az következik, hogy a második cél az elsővel elért cél folytatásának minősül. Következésképpen nem állapíthatták meg, hogy a fiatal mezőgazdasági termelők számára nyújtott támogatás célja teljesült, amely olyan fiatalok támogatását jelenti, akik első alkalommal kezdenek gazdálkodásba mezőgazdasági üzemben. A fiatal mezőgazdasági termelők számára nyújtott támogatás biztosítása sérti az egyszeri kifizetés szabályát. A 292. sz. rendelet, a 323. sz. rendelet és az 1305/2013 rendelet együttes értelmezése nem enged arra következtetni, hogy a jogalkotónak az lenne a célja, hogy ugyanazon kérelmezőnek két támogatást nyújtson. A 323. sz. rendelet 22. pontja értelmében, a Lauku atbalsta dienestsnek (vidékfejlesztési szolgálat) értékelnie kell az üzleti terv minőségét, a befektetések és a kitűzött célok közötti összhangot, valamint a célok arányosságát a támogatások teljes összegére tekintettel, és bizonyítania kell, hogy a támogatást a leghatékonyabban biztosították. Ugyanazon cél kétszeri támogatása nem tekinthető a források arányos felhasználásának a többi kérelmező vonatkozásában. A 323. sz. rendelet rendelkezései alapján a fiatal mezőgazdasági termelők támogatásban való részesítése céljából a kérelmezőnek első alkalommal kell megkezdenie a gazdálkodást valamely mezőgazdasági üzemben az adott

üzem vezetőjeként (az üzem vásárlás vagy öröklés útján történő megszerzésével). Ezzel szemben a 292. sz. rendelet rendelkezései értelmében a vállalkozás beindításához nyújtott támogatást a már meglévő mezőgazdasági üzemek fejlesztésre biztosítják. Továbbá, mind a két rendelet 1. pontja úgy rendelkezik, hogy a támogatási formákat egyszeri kifizetéssel nyújtják. Ez azt jelenti, hogy a támogatás csak egyszer nyújtható egy gazdasági tevékenység végzése során, mivel a támogatási formák a mezőgazdasági kisüzemek fejlesztésének elősegítésére irányuló egyszeri ösztönzőknek tekintendők.

[3] A fellebbező felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő arra hivatkozással, hogy a bíróságok helytelenül értelmezték többek között az 1305/2013 rendelet rendelkezéseit. Álláspontja szerint minden egyes alintézkedés szerinti támogatás igénybe vételére eltérő jogi szabály az irányadó, és az a korlátozás, miszerint többszöri támogatás nem vehető igénybe, kizárólag az egyes konkrét alintézkedésekre vonatkozik. A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél szerint a vállalkozás beindításához nyújtott támogatásban részesülők kérelmezhetik a fiatal mezőgazdasági termelők számára nyújtott támogatást, mivel ez logikusan összhangban van azon vállalkozásfejlesztési célkitűzésekkel, hogy a nagyobb vállalkozás a kisebb vállalkozásból nőhesse ki magát.

[4] Következésképpen a jelen ügyben a vita tárgyát az képezi, hogy a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél kizárólag egy támogatásban, vagy két támogatásban is részesülhet-e. **[eredeti 3. o.]**

A vonatkozó nemzeti és európai uniós jogszabályi rendelkezések

[5] Az európai uniós szabályozás:

[5.1] Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 19. cikke:

[„](1) Az ezen intézkedés keretében nyújtott támogatás a következőkre terjedhet ki:

a) a vállalkozás beindításához nyújtott támogatás:

i. fiatal mezőgazdasági termelők számára;

[...]

iii. mezőgazdasági kisüzemek fejlesztéséhez;

[...]

(2) Az (1) bekezdés a) pontjának i. alpontja szerinti támogatás fiatal mezőgazdasági termelőknek ítélné oda.

[...]

Az (1) bekezdés a) pontjának iii. alpontja szerinti támogatás a tagállami meghatározás alapján mezőgazdasági kisüzemeknek minősülő üzemeknek ítélt oda.

(4) [...]

Az (1) bekezdés a) pontjának i. alpontja értelmében támogatásban részesülő fiatal mezőgazdasági termelők esetében az üzleti tervnek tartalmaznia kell, hogy a fiatal mezőgazdasági termelő a tevékenysége megkezdésétől számított 18 hónapon belül megfelel a 1307/2013/EU rendeletnek az aktív mezőgazdasági termelőkre vonatkozó 9. cikkének.

A tagállamok alsó és felső küszöbértékeket határoznak meg a mezőgazdasági üzemeknek az (1) bekezdés a) pontjának i. és iii. alpontja szerinti támogatásra való jogosultságára vonatkozóan. Az (1) bekezdés a) pontjának i. alpontja szerinti támogatásra vonatkozó alsó küszöbértéknek magasabbnak kell lennie az (1) bekezdés a) pontjának iii. alpontja szerinti támogatásra vonatkozó felső küszöbértéknél. A támogatás kizárólag a mikro- és kisvállalkozások fogalom meghatározása alá tartozó mezőgazdasági üzemek számára ítélt oda.

[...][”]

[5.2] A mezőgazdasági és erdészeti ágazatban, valamint a vidéki térségekben nyújtott állami támogatásokról szóló európai uniós iránymutatások, 2014–2020 [2.4 szakasza („Fogalom meghatározások”)] [(35) bekezdésének 29.]pontja meghatározza, hogy „fiatal mezőgazdasági termelő” az a személy, aki a támogatási kérelem benyújtásának időpontjában 40 évesnél nem idősebb, megfelelő szakképzettséggel és szakmai alkalmassággal rendelkezik, és első alkalommal kezd gazdálkodni valamely mezőgazdasági üzemben az üzem vezetőjeként.

[6] A nemzeti szabályozás

[6.1] A Ministru kabineta 2015.gada 9.jūnija noteikumi Nr. 292 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākuma »Lauku saimniecību un uzņēmējdarbības attīstība« apakšpasākumā »Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai, attīstot mazās lauku saimniecības«” (a „mezőgazdasági üzemek és vállalkozások fejlesztését célzó intézkedés” keretében az „induló vállalkozások által mezőgazdasági kisüzemek fejlesztésére irányuló tevékenységekhez nyújtott támogatás” című alintézkedést célzó nemzeti és európai uniós támogatásnyújtási eljárásra vonatkozó rendelkezésekről szóló, 2015. június 9-i 292. sz. minisztertanácsi rendelet).

1. pont: [„]A jelen rendelkezések a »mezőgazdasági üzemek és vállalkozások fejlesztését« célzó intézkedés keretében az »induló vállalkozások által mezőgazdasági kisüzemek fejlesztésére irányuló tevékenységekhez nyújtott

támogatás« című alintézkedésre vonatkozó nemzeti és európai uniós támogatásnyújtási eljárást *egyszeri kifizetések formájában* határozzák meg.[”]

20. pont: [„] A programozási időszakban a támogatást igénylő egyszer részesülhet a jelen rendelkezésekben említett támogatásban.[”] **[eredeti 4. o.]**

[6.2] Ministru kabineta 2015.gada 16.jūnija noteikumi Nr. 323 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākuma „Lauku saimniecību un uzņēmējdarbības attīstība” apakšpasākumam „Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai” (a „mezőgazdasági üzemek és vállalkozások fejlesztését” célzó intézkedés keretében a „vállalkozási tevékenység megkezdéséhez nyújtott támogatás fiatal mezőgazdasági termelők számára” című alintézkedésre irányuló nemzeti és európai uniós támogatásnyújtási eljárásra vonatkozó rendelkezésekről szóló, 2015. június 16-i 323.sz. minisztertanácsi rendelet).

1. pont: [„]A jelen rendelkezések a „mezőgazdasági üzemek és vállalkozások fejlesztését” célzó intézkedés keretében a „vállalkozási tevékenység megkezdéséhez nyújtott támogatás fiatal mezőgazdasági termelők számára” című alintézkedésre vonatkozó nemzeti és európai uniós támogatásnyújtási eljárást *egyszeri kifizetések formájában* határozzák meg.[”]

A kérdést előterjesztő bíróságnak az uniós jog értelmezésével kapcsolatban felmerülő kétségeinek okai

[7] A Lauku atbalsta dienest (vidékfejlesztési szolgálat) indokolásából – amellyel az első- és a másodfokon eljáró bíróság is egyetértett – az következik, hogy a mezőgazdasági termelő csak azért elveszíti „fiatal mezőgazdasági termelői” jogállását, mert két évvel korábban megkapta a rendelet 19. cikke (1) bekezdése a) pontjának iii. alpontjában meghatározott, mezőgazdasági kisüzemek fejlesztéséhez nyújtott támogatást.

A Senātsnak (a legfelsőbb bíróság szenátusa, Lettország) kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy e pusztán körülmény igazolhatja-e a hivatkozott jogállás elvesztését.

[8] Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazási szabályainak megállapításáról szóló, 2014. július 17-i 808/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelet (a továbbiakban: 808/2014 rendelet) 11. cikke az intézkedések kombinálásáról szól, e rendelkezés azonban kifejezetten nem írja elő az 1305/2013 rendelet 19. cikkének (1) bekezdése szerinti intézkedések kombinálását, és esetleges mérlegelési jogkört sem állapít meg a tagállamok számára ahhoz, hogy korlátozhatják a támogatásokban való részesülést, amennyiben azok egyetlen intézkedésre vonatkoznak.

A Lauku atbalsta dienests (vidékfejlesztési szolgálat) a felülvizsgálati kérelemmel kapcsolatos észrevételeiben rámutat arra, hogy az 1305/2013 rendelet

10. cikkében előírt kötelezettség alapján Lettország a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó programozási dokumentumot egyeztetett az Európai Bizottsággal (Lettország vidékfejlesztési programja) (elérhető a mezőgazdasági minisztérium honlapján: <https://www.zm.gov.lv/zemkopibas-ministrija/statiskas-lapas/latvijas-lauku-attistibas-programma-2014-2020-gadam?id=6426#jump>).

Álláspontja szerint az említett dokumentum tartalmából arra lehet következtetni, hogy Lettország nem azt választotta, hogy az 6.1 és 6.3 alintézkedés között halmozódás jöhessen létre. A Lauku atbalsta dienests (vidékfejlesztési szolgálat) a hivatkozott program 8.2.5.3.1.11. pontjára (a halmozódásra vonatkozó feltétel, amelyet a szóban forgó dokumentum a 276. oldalon határoz meg) és 8.2.5.3.2.11. pontjára (a halmozódásra vonatkozó feltétel, amelyet a szóban forgó dokumentum a 283. oldalon határoz meg) hívja fel a figyelmet. A 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó program kidolgozása során azt az elvet követték, hogy kizárólag az említett dokumentumban meghatározott tevékenységek fogadhatók el, a dokumentumban nem szereplő tevékenységek pedig nem.

A Senāts (a legfelsőbb bíróság szenátusa) szerint nem egyértelmű, hogy az európai uniós jogszabályok felhatalmazzák-e a tagállamokat egy olyan szabályozás bevezetésére, amely szerint a rendelet 19. cikke (1) bekezdése a) pontjának i. alpontjában meghatározott támogatást nem fizetik ki a mezőgazdasági termelő számára, ha az ugyanezen rendelkezés iii. alpontjában foglalt támogatást részére már biztosították részére. Következésképpen kétségek merülnek fel a vonatkozó európai uniós szabályozás helyes értelmezésével kapcsolatban.

[9] A Senāts (a legfelsőbb bíróság szenátusa) arra is rámutat, hogy a Lauku atbalsta dienests (vidékfejlesztési szolgálat) észrevételeiből az következik, hogy a támogatás megtagadását önmagában nem igazolhatja azon körülmény, hogy a kérelem benyújtásának időpontjában a kért támogatás teljes összege és a korábban kapott támogatás teljes összege meghaladja a felső küszöbértéket (40 000 euró). **[eredeti 5. o.]** Ha a tagállamok nem tilthatják meg a támogatások halmozott nyújtását, akkor a megfelelő ügyintézés elvét figyelembe véve a Lauku atbalsta dienests (vidékfejlesztési szolgálat) – miután a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő félnek a második támogatás odaítélése iránti kérelmét átvette és megállapította, hogy a kért összeg a már megadott támogatással együtt meghaladja a küszöbértéket – jelezhetne volna a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő félnek, hogy a kért összeget ki kell javítani, és azt legalább 15 000 euróval csökkenteni kell, mivel túllépi a felső küszöbértéket.

[10] Az 1305/2013 rendelet és a 808/2014 végrehajtási rendelet rendelkezései értelmezésének tisztázása céljából a Senāts (a legfelsőbb bíróság szenátusa) úgy véli, hogy az Európai Unió Bíróságához kell fordulni.

Rendelkező rész

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke értelmében [omissis] [nemzeti eljárásjogi szabályokra való hivatkozás] a Senāts (a legfelsőbb bíróság szenátusa)

a következőképpen határoz

A következő kérdéseket terjeszti előzetes döntéshozatal céljából az Európai Unió Bírósága elé:

Úgy kell-e értelmezni az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 19. cikke (1) bekezdésének a) pontját, a hivatkozott rendelet és a mezőgazdasági és erdészeti ágazatban, valamint a vidéki térségekben a 2014 és 2020 közötti időszakban nyújtott állami támogatásokra irányadó európai uniós irányelvek egyéb rendelkezéseivel együttesen, hogy:

- 1) a mezőgazdasági termelő csak azért elveszíti „fiatal mezőgazdasági termelői” jogállását, mert két évvel korábban megkapta a rendelet 19. cikke (1) bekezdése a) pontjának iii. alpontjában meghatározott, mezőgazdasági kisüzemek fejlesztéséhez nyújtott támogatást;
- 2) az említett szabályok felhatalmazzák a tagállamokat olyan szabályozás bevezetésére, amely szerint a rendelet 19. cikke (1) bekezdése a) pontjának i. alpontjában meghatározott támogatást nem fizetik ki a mezőgazdasági termelő számára, ha az ugyanezen rendelkezés iii. alpontjában foglalt támogatást már biztosították részére;
- 3) a tagállam jogosult megtagadni valamely mezőgazdasági termelő tekintetében a halmozódás alkalmazását, ha nem tartották tiszteletben az Európai Bizottsággal egyeztetett vidékfejlesztési programban meghatározott halmozódási sorrendet?

Az Európai Unió Bíróságának döntéshozataláig felfüggeszti az eljárást.

A jelen határozattal szemben nincs helye jogorvoslatnak.

[omissis] [aláírások és alakiságok]